

A 1837/välfärd

Käsittelijä Hyvinvointi Pohjolassa -valiokunta

Hyvinvointi Pohjolassa -valiokunnan mietintö, joka koskee
jäsenehdotusta The Global Gag Rule -säännöstä

Ehdotus

Hyvinvointi Pohjolassa -valiokunta ehdottaa, että

Pohjoismaiden neuvosto suositaa Pohjoismaiden hallituksille,

että ne ottavat kantaa The Global Gag Rule -sääntöä vastaan.*että* ne vahvistavat pohjoismaista yhteistyötä naisten seksuaali- ja lisääntymisterveyden ja -oikeuksien puolesta tehtävässä kansainvälisessä työssä.**Taustaa**

Yhdysvalloissa otettiin käyttöön tammikuussa 2017 uudelleen nk. The Global Gag Rule -sääntö. Sääntöä kutsutaan Yhdysvaltain hallinnossa nimellä Protecting Life in Global Health Assistance, ja se kieltää kaiken taloudellisen tuen abortteja tekeville tai aborttiin lähetteen antaville kansainvälisille järjestöille. Trumpin hallinto on laajentanut sääntöä koskemaan koko 9 miljardin USD:n tukibudjettia.

Kaiser Family Foundation -ajatushautomon mukaan The Global Gag Rule vaikuttaa 1 275 järjestöön, joiden yhteenlaskettu amerikkalaisen tuen menetys on 2,2 miljardia Yhdysvaltain dollaria. Maailman suurin seksuaali- ja lisääntymisterveyttä edistävä järjestö Kansainvälinen perhesuunnittelujärjestöjen liitto (IPPF) on menettänyt noin 800 miljoonaa dollaria. Devexin mukaan tämä on pakottanut Planned Parenthoodin Mosambikissa toimivan jäsenorganisaation AMODEFAn puolittamaan työvoimansa, sulkemaan 18 klinikkaa ja irtisanomaan 650 työntekijää terveystiedotuksestaan. Family Life Association of Swaziland (FLAS) on joutunut vähentämään vierailujensa kohdekaupunkien määrää 14:sta 4:ään, ja Botswana Family Welfare Association on joutunut sulkemaan yhden klinikan.

The Global Gag Rule vaikuttaa voimakkaasti naisten seksuaali- ja lisääntymisterveyteen ja -oikeuksiin. On ratkaisevan tärkeää vastustaa tätä politiikkaa kansainvälisellä tasolla ja pyrkiä parantamaan niiden naisten tilannetta, joiden elämää sääntö vaikeuttaa. Kansainvälisesti korostetaan sen vuoksi erityisesti Pohjolan yhtenäisen äänen merkitystä säännön vastustamisessa ja naisten seksuaali- ja lisääntymisterveyden ja -oikeuksien edistämisessä.

Monet Pohjoismaat tekevät jo maailmanlaajuisia töitä naisten seksuaali- ja lisääntymisterveyden parantamiseksi. Pohjoismaiden vihreän vasemmiston mielestä pohjoismaista hyötyä syntyy, jos Pohjoismaiden neuvosto kehottaa Pohjoismaiden hallitusta yhdessä irtisanoutumaan säännöstä. Tämä vahvistaisi yksittäisten maiden jo tekemää työtä sekä pohjoismaisen yhteistyön roolia ja Pohjoismaiden asemaa globaalina toimijana.

Maailman terveysjärjestön WHO:n mukaan eri puolilla maailmaa tehdään joka vuosi noin 25 miljoonaa vaarallista aborttia. Vuosittain noin 47 000 naista kuolee vaarallisten aborttien seurauksena¹, mikä on keskimäärin yli viisi naista tunnissa.

Oikeus päättää omasta kehostaan ja terveydestään on ihmisoikeus, joka on kirjattu useimpiin kansainvälisiin sopimuksiin. Silti tämä oikeus ei ole kaikkien maailman naisten ulottuvilla, ei edes Euroopassa tai Pohjoismaissa.

Euroopassa rajoitetaan vielä nykyisinkin naisten oikeutta vapaaseen aborttiin, ja Puola, Unkari ja Malta ovat selkeitä esimerkkejä siitä, ettei aborttioikeus ole itsessään selvä asia.

Jäsenehdotuksen tarkoituksena on kiinnittää huomiota paitsi Euroopan ja muun maailman tilanteeseen myös Pohjoismaiden omiin olosuhteisiin.

Valiokunnan näkemykset

Naisten oikeus päättää omasta kehostaan ja naisten oikeudet yleisesti ovat keskeisellä sijalla valiokunnan työssä. Valiokunnan mielestä ehdotuksen käsittelyn jatkaminen on sen vuoksi tärkeää.

¹ WHO:n selvitys <https://www.who.int/news-room/detail/28-09-2017-worldwide-an-estimated-25-million-unsafe-abortions-occur-each-year>

Valiokunta korostaa, ettei ehdotuksen käsittelyssä saa sivuuttaa niitä Pohjoismaissa asuvia naisia, jotka eivät saa halutessaan aborttia.

Jäsenehdotuksen avulla valiokunta haluaa viestiä globaalisti, että "The Global Gag Rule" -sääntö on saanut täyden huomion Pohjoismaissa, ja että maat vastustavat vahvasti kaikenlaisia toimia, jotka rajoittavat naisten oikeutta omaan kehoonsa ja lisääntymisterveyteensä.

Samalla valiokunta haluaa lähettää selkeän viestin Pohjoismaille siitä, että kaikkialla Pohjolassa on oltava oikeus vapaaseen aborttiin.

Pohjolassa 27. lokakuuta 2020

Bente Stein Mathisen (H)

Eva Lindh (S)

Høgni Hoydal (T)

Inga Sæland (Flf)

Kasper Roug (S)

Kim Berg (sd)

Maria Stockhaus (M)

Nina Sandberg (A)

Outi Alanko-Kahiluoto (vihr.)

Per-Arne Håkansson (S)

Pirkka-Pekka Petelius (vihr.)

Solveig Horne (FrP)

Solveig Sundbø Abrahamsen (H)

Varauma

Vapaa Pohjola teki varauman päätökseen viitaten siihen, ettei se halua kajota maiden maiden lainsäädäntöön.

Vapaa Pohjola toivoo siten, ettei Pohjoismaiden neuvosto jatka jäsenehdotuksen A 1837/välfärd käsittelyä.

Pohjolassa 27. lokakuuta 2020

Kaisa Juuso (ps.)

Liselott Blixt (DF)